

Tillfälligt vidgad användning av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen skall anta regeringens i proposition 2003/04:138 framlagda förslag till lagändringar för att genomföra en särskild satsning på rekryteringsbidrag till vuxenstuderande under tiden den 1 juli 2004–den 31 december 2005. Fyra motioner som väckts med anledning av propositionen avstyrks.

Lagändringarna innebär att kommuner och landsting inom den särskilda satsningen skall få rekrytera anställda inom vård, skola och omsorg till studier på halvtid med rekryteringsbidrag. Rekryteringsbidrag lämnas enligt nuvarande lag endast till kortutbildade som är arbetslösa, riskerar att bli arbetslösa eller på grund av funktionshinder behöver extra tid för att nå studiemålen.

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet reserverar sig och vill att propositionen skall avslås.

Dessutom finns reservationer på andra punkter från Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna och ett gemensamt särskilt yttrande från dessa partier och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Avslag på propositionen	8
Målgrupp för den särskilda satsningen	9
Nivån på studier inom den särskilda satsningen	10
Studietakt inom den särskilda satsningen	11
Åldersgräns för rekryteringsbidrag.....	12
Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	13
Omfördelning mellan kommunerna inom ramen för den särskilda satsningen	14
Generella förbättringar i studiestödssystemet	15
Reservationer.....	17
1. Avslag på propositionen (punkt 1) – m, fp	17
2. Avslag på propositionen (punkt 1) – c.....	17
3. Målgrupp för den särskilda satsningen (punkt 2) – kd.....	18
4. Nivån på studier inom den särskilda satsningen (punkt 3) – kd.....	18
5. Studietakt inom den särskilda satsningen (punkt 4) – kd.....	19
6. Åldersgräns för rekryteringsbidrag (punkt 5) – kd	19
7. Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande (punkt 6) – kd	20
8. Omfördelning mellan kommunerna inom ramen för den särskilda satsningen (punkt 7) – kd.....	20
9. Generella förbättringar i studiestödssystemet (punkt 8, motiveringen) – m	20
10. Generella förbättringar i studiestödssystemet (punkt 8) – fp	21
Särskilt yttrande.....	23
Kompetenskonto – den försvunna reformen – m, fp, kd, c.....	23
Bilagor:	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	24
Propositionen.....	24
Följdmotioner	24
2. Regeringens lagförslag	26
Förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	26
3. Reservantens lagförslag.....	29

Av reservanten (kd) föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.....	29
---	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna
2003/03:Ub3,
2003/04:Ub4 och
2003/04:Ub6 yrkande 1.

Reservation 1 (m, fp)

Reservation 2 (c)

2. Målgrupp för den särskilda satsningen

Riksdagen avslår motion
2003/04:Ub5 yrkande 1.

Reservation 3 (kd)

3. Nivån på studier inom den särskilda satsningen

Riksdagen avslår motion
2003/04:Ub5 yrkande 2.

Reservation 4 (kd)

4. Studietakt inom den särskilda satsningen

Riksdagen avslår motion
2003/04:Ub5 yrkande 3.

Reservation 5 (kd)

5. Åldersgräns för rekryteringsbidrag

Riksdagen avslår motion
2003/04:Ub5 yrkande 4.

Reservation 6 (kd)

6. Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande. Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:138 och avslår motion 2003/04:Ub5 yrkande 6.

Reservation 7 (kd)

7. Omfördelning mellan kommunerna inom ramen för den särskilda satsningen

Riksdagen avslår motion
2003/04:Ub5 yrkande 5.

Reservation 8 (kd)

8. Generella förbättringar i studiestödssystemet

Riksdagen avslår motion

2003/04:Ub6 yrkande 2.

*Reservation 9 (m) – motiveringen**Reservation 10 (fp)*

Stockholm den 13 maj 2004

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp)*, Sten Tolgfors (m)*, Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m)*, Louise Malmström (s), Ana Maria Narti (fp)*, Sofia Larsen (c)*, Sören Wibe (s), Tobias Billström (m)*, Mikaela Valtersson (mp), Christer Adelsbo (s), Eva Arvidsson (s) och Christer Erlandsson (s).

* Deltar ej i beslutet under punkterna 2–7.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I 2004 års ekonomiska vårproposition (prop. 2003/04:100) har regeringen föreslagit en tidsbegränsad utbildningssatsning, som har till syfte att minska risken för friställning av personal och samtidigt stärka kompetensen i den av kommuner och landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg. Medel föreslås på tilläggsbudget för 2004 på anslaget 25:4 *Rekryteringsbidrag* inom utgiftsområde 15. Vidare föreslås att medel skall tillföras samma anslag även under 2005, samtidigt som medel då tillförs utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Medlen är beräknade för att 6 000 personer skall kunna studera på halvtid med rekryteringsbidrag under i genomsnitt 40 veckor.

Förslag om ändringar i lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande läggs fram i den proposition som utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande (prop. 2003/04:138).

Propositionen har beretts genom att en promemoria som upprättats inom Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, sändes ut på remiss den 19 mars 2004 till 18 myndigheter och organisationer. Ett remissmöte hölls vidare på Utbildningsdepartementet den 30 mars. En sammanställning av remissyttrandena har hållits tillgänglig i Utbildningsdepartementet.

Fyra motioner har väckts med anledning av propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att lagen (2002:624) ändras för att göra det möjligt för kommuner och landsting att inom ramen för tillfälliga resurser under perioden den 1 juli 2004–den 31 december 2005 rekrytera anställda till studier med rekryteringsbidrag. Rekryteringen får inte avse studier efter den 31 december 2005.

Inom ramen för de tillfälliga resurserna skall rekryteringsbidrag få lämnas till personer mellan 25 och 55 år som är anställda inom verksamhet som helt eller till betydande del finansieras av kommuner eller landsting. Regeringen föreslås få meddela föreskrifter om förutsättningarna för rekryteringsbidrag som kan lämnas till denna målgrupp under den angivna tidsperioden. Dessutom föreslås att regeringen, inom ramen för tillfälliga resurser, skall få göra avvikelser från bestämmelserna i lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande beträffande studiernas omfattning och bidragets storlek.

Inom ramen för de tillfälliga resurserna skall även landsting få rekrytera anställda till studier med rekryteringsbidrag. Landstingen har inom de ordinarie reglerna för rekryteringsbidrag inte någon befogenhet att rekrytera till studier med sådant bidrag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

I propositionen redovisar regeringen också vissa bedömningar. Rekryteringsbidrag bör kunna lämnas till anställda inom den av kommuner eller landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg. Bidrag bör kunna lämnas för halvtidsstudier på grundläggande, gymnasial och eftergymnasial nivå. Bidrag bör endast lämnas med det generella beloppet (100 % av totalbeloppet i studiemedlen vid studier av motsvarande omfattning), alltså inte med förhöjt sådant belopp. Vid prövningen av vilka som kan komma i fråga för rekryteringsbidrag inom ramen för den tillfälliga satsningen bör kommuner och landsting särskilt prioritera dem som har en ofrivillig deltidsanställning. För varje kommun och landsting bör en särskild resursram beräknas enligt en av regeringen fastställd fördelningsnyckel.

Utskottets överväganden

Avslag på propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå tre partiers motionsyrkanden om att propositionen skall avslås.

Jämför *reservationerna 1 (m, fp)* och *2 (c)*.

Motioner

Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet föreslår att riksdagen skall avslå propositionen.

Enligt Moderaterna i motion 2003/04:Ub3 innebar redan införandet av rekryteringsbidrag att man gjort avsteg från grundläggande principer om att ett system för finansiering av studier för vuxna med behov av grundläggande utbildning måste vara enkelt, hållbart och uppfattas som rättvist. Rekryteringsbidraget är i praktiken en studielön. Det finns enligt Moderaterna ingen anledning för staten att öronmärka bidrag till uppgifter som kommuner och landsting själva borde ta ansvar för som goda arbetsgivare.

Folkpartiet skriver i motion 2003/04:Ub6 yrkande 1 att rekryteringsbidraget är orättvist mot dem som väljer att studera före 25 års ålder och mot dem som ännu inte har kommit in på arbetsmarknaden. Enligt Folkpartiet förstärks orättvisan av den föreslagna vidgade användningen.

Centerpartiet framför i motion 2003/04:Ub4 invändningar mot den tillfälligt vidgade användning av rekryteringsbidraget som regeringen föreslår i propositionen. Enligt partiet gör de regeländringar som regeringen föreslår att de grundläggande intentionerna med rekryteringsbidraget helt faller. Som exempel nämner motionärerna att rekryteringsbidraget enligt propositionen även skall kunna användas för högskolestudier, och att även personer som har haft studiestöd under de senaste fem åren skall kunna komma i fråga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena om avslag på propositionen.

I 2004 års ekonomiska vårproposition (prop. 2003/04:100) föreslår regeringen en tidsbegränsad särskild satsning under tiden den 1 juli 2004–den 31 december 2005. Medel föreslås på tilläggsbudget för 2004 inom utgiftsområde 15 Studiestöd för anslaget 25:4 *Rekryteringsbidrag*, och utgiftsramarna både för utgiftsområde 15 och för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning tillförs medel för år 2005. Vårpropositionen behandlas av finansutskottet. Utbildningsutskottet avger yttrande till finansutskottet över den.

Rekryteringsbidragets grundläggande syfte är att stimulera till studier på grundläggande och gymnasial nivå. Det skall användas av kommunerna för att förmå de vuxna, för vilka steget in i studier är allra svårast att ta, att ändå våga börja studera. Det vänder sig till lågutbildade, dels sådana som är arbetslösa eller riskerar att bli arbetslösa, dels sådana som på grund av funktionshinder behöver extra tid för att nå studiemålen. Utskottet delar inte Moderaternas och Folkpartiets åsikt att rekryteringsbidraget inte borde ha införts.

Det förslag som riksdagen nu behandlar gäller en tillfälligt vidgad användning av rekryteringsbidraget för ett delvis annat syfte än det ursprungliga. Nu gäller det att minska risken för friställning av personal inom den av kommuner och landsting finansierade verksamheten inom vård, skola och omsorg. Genom den vidgade användningen av rekryteringsbidrag skall kommuner och landsting under en begränsad tid kunna ge anställda inom dessa verksamheter tjänstledighet på halvtid för att studera med rekryteringsbidrag, respektive ge ekonomiska möjligheter att bedriva studier åt anställda som är deltidsanställda men skulle önska heltid. Utskottet anser att det är klokt att staten satsar pengar på kompetenshöjande insatser i ett läge där kommuner och landsting har stora ekonomiska svårigheter, samtidigt som de på något längre sikt har stort behov av kompetent personal inom vård, skola och omsorg.

Målgrupp för den särskilda satsningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå Kristdemokraternas motionsyrkande om att den särskilda satsningen skall begränsas till anställda inom vård- och omsorgsområdet men inte avse anställda inom skolan.

Jämför *reservation 3 (kd)*.

Gällande bestämmelser

Som grundläggande förutsättning för rekryteringsbidrag anges i 3 § lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande att den sökande har kort tidigare utbildning och är eller riskerar att bli arbetslös eller på grund av funktionshinder behöver extra tid för att uppnå studiemålen.

Propositionen

Inom den särskilda satsningen under perioden den 1 juli 2004–den 31 december 2005 skall kommuner och landsting kunna lämna rekryteringsbidrag till den som är anställd inom sådan verksamhet på områdena vård, omsorg och skola som helt eller till betydande del är finansierad av kommuner eller landsting.

Motion

Kristdemokraterna framför i motion 2003/04:Ub5 förslaget att den särskilda satsningen inriktas på ett bidrag till kompetenshöjande studier för vård- och omsorgspersonal, eftersom brist på kompetensutveckling är en av de största svagheterna i dagens primärvård (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

Kristdemokraternas förslag innebär att anställda på skolområdet inte skulle ingå i satsningen. Utskottet kan inte ställa sig bakom den begränsningen.

Nivån på studier inom den särskilda satsningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå Kristdemokraternas motionsyrkande om att rekryteringsbidrag inom den särskilda satsningen skall användas till utbildning på grundskole- och gymnasienivå, påbyggnads- och fördjupningskurser samt basår inom högskolan, men inte till grundläggande högskoleutbildning.

Jämför *reservation 4 (kd)*.

Gällande bestämmelser

Rekryteringsbidrag får lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som regeringen bestämmer (4 § lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, 2002:624). Regeringen har bestämt att rekryteringsbidrag får lämnas till studerande för studier på grundskole- eller gymnasienivå vid de läroanstalter och utbildningar som kan ge rätt till studiemedel enligt avdelning A1 i bilagan till studiestödsförordningen (6 § förordningen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, 2002:744).

De läroanstalter och utbildningar som åsyftas är i huvudsak sådana som motsvarar grundskolan, grundläggande vuxenutbildning, gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning. Basår inom högskolan, påbyggnadsutbildningar inom komvux, kompletterande utbildningar och vissa andra kortare yrkesutbildningar är inte upptagna i avdelning A1 i bilagan till studiestödsförordningen. Grundläggande högskoleutbildning upptas inte heller i den avdelningen. Dessa utbildningar kan alltså inte finansieras med rekryteringsbidrag enligt nuvarande regler.

Propositionen

Rekryteringsbidrag inom ramen för den särskilda satsningen skall enligt propositionen kunna användas till att stimulera nya målgrupper till studier på olika utbildningsnivåer. Regeringens avsikt är att anställda skall kunna bedriva kompetensutvecklande studier på den utbildningsnivå som är aktuell i det

enskilda fallet. Rekryteringsbidraget bör därför enligt regeringen kunna användas såväl för studier på grundläggande och gymnasial nivå som för studier på eftergymnasial nivå, i det senare fallet inom det ordinarie utbudet av högskoleutbildning. Regeringen avser att närmare reglera vilka utbildningar som är aktuella inom satsningen.

Motion

Kristdemokraterna är enligt motion 2003/04:Ub5 tveksamma till att använda rekryteringsbidrag inom den särskilda satsningen till högskoleutbildning. Enligt motionärerna bör satsningen i stället inriktas på kompetenshöjande studier för vård- och omsorgspersonal på grundskole- och gymnasienivå samt på eftergymnasiala utbildningar. Som exempel nämner motionärerna vissa kommunala påbyggnadsutbildningar, vissa kvalificerade yrkesutbildningar (KY) och basår inom högskolan, om det syftar till vårdutbildning i högskolan (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Den närmare avgränsningen av vilka utbildningar som skall kunna finansieras med rekryteringsbidrag inom den tidsbegränsade särskilda satsningen bör enligt utskottets mening avgöras av regeringen. KY-utbildningar omfattar vanligen 80 poäng, vilket motsvarar fyra terminers heltidsstudier. Ett litet fåtal KY-utbildningar erbjuds år 2004 för halvtidsstudier och omfattar 40 poäng. Eftersom den särskilda satsningen är begränsad till en period av 18 månader och till halvtidsstudier, skulle ingen KY-utbildning kunna genomföras i sin helhet med rekryteringsbidrag.

Studietakt inom den särskilda satsningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå Kristdemokraternas motionsyrkande om att rekryteringsbidrag inom den särskilda satsningen skall kunna lämnas inte bara för halvtidsstudier utan även för studier på 20 eller 75 % av heltid.

Jämför *reservation 5 (kd)*.

Gällande bestämmelser

Rekryteringsbidrag kan i dag lämnas för studier på minst 20 % av heltid (8 § lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande). Bidragsbeloppet motsvarar 20, 50, 75 eller 100 % av totalbeloppet i studiemedelssystemet, beroende på studiernas omfattning i förhållande till heltid.

Propositionen

Enligt propositionen skall rekryteringsbidrag inom den särskilda satsningen kunna lämnas för halvtidsstudier. Regeringen föreslår en ny paragraf (21 a §) i lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, varigenom regeringen bemyndigas att för den särskilda satsningen göra undantag från bl.a. 8 § i samma lag.

Motion

Kristdemokraterna skriver i motion 2003/04:Ub5 att det inte går att kräva att alla skall studera på halvtid. Studietakten för det vidgade rekryteringsbidraget bör kunna vara 20, 50 eller 75 % av heltid, så att den enskilde får rejäla möjligheter att utifrån sin egen livssituation, behov och kapacitet bestämma omfattningen av studierna (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Den möjlighet som finns att få rekryteringsbidrag enligt de vanliga reglerna för studier på 20, 50 eller 75 % av heltid, liksom möjligheten att få det för heltidsstudier, är enligt utskottets uppfattning värdefull. Den särskilda satsningen är tidsbegränsad och har ett delvis annat syfte än det som var motivet för införandet av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande. Med hänsyn till syftet med den tidsbegränsade satsningen anser utskottet att regeringens förslag om halvtidsstudier är väl avvägt.

Åldersgräns för rekryteringsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå Kristdemokraternas förslag att åldersgränsen för rekryteringsbidrag generellt skall höjas till 55 år.

Jämför *reservation 6 (kd)*.

Gällande bestämmelser

Rekryteringsbidrag får lämnas fr.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 25 år och t.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 50 år.

Propositionen

För rekryteringsbidrag inom den särskilda satsningen skall den övre åldersgränsen höjas till 55 år. Regeringen föreslår ett nytt stycke i 5 § lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, för att reglera detta.

Motion

Kristdemokraterna framför i motion 2003/04:Ub5 förslaget att den övre åldersgränsen för rekryteringsbidraget generellt skall vara 55 år (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Motionärerna har inte redovisat något underlag för en bedömning av vilka effekter av olika slag som det skulle få om åldersgränsen för rekryteringsbidrag generellt skulle höjas till 55 år. Den nuvarande generella åldersgränsen på 50 år motsvarar den generella åldersgränsen för att få studiemedel.

Regeringen får föreskriva att studiemedel i form av studiebidrag får lämnas även för tid efter det år den sökande fyller 50 (3 kap. 4 § studiestödslagen, 1999:1395). Det har regeringen gjort i 3 kap. 2 § studiestödsförordningen (2000:655). Den bestämmelsen innebär att studiebidrag kan lämnas för bristyrkesutbildning längst t.o.m. det år då den studerande fyller 55 år.

Den särskilda satsningen är inriktad på utbildning inom yrkesområden som är eller inom kort kommer att bli bristyrken. Det är enligt utskottets uppfattning i linje med det syftet att samma åldersgräns skall tillämpas för rekryteringsbidrag inom denna satsning som för bristyrkesutbildning i studiemedelsystemet.

Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör anta regeringens förslag till ändringar i lagen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande och avslå Kristdemokraternas motionsyrkande om andra ändringar i samma lag.

Jämför *reservation 7 (kd)*.

Propositionen

Regeringen föreslår att det skall införas nya stycken i 2, 3, 5 och 15 §§ lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande. Dessa nya stycken innebär att vissa av bestämmelserna i respektive paragraf inte skall tillämpas på rekryteringsbidrag inom ramen för den tidsbegränsade särskilda satsningen.

Landsting har inte tidigare haft något att göra med rekryteringsbidraget. Eftersom de nu skall kunna rekrytera anställda till studier inom den särskilda satsningen, föreslås de nu bli omnämnda i 2, 3, 15, 17 och 22 §§ i lagen..

En ny paragraf, 21 a §, föreslås som innebär att regeringen får meddela föreskrifter som innebär avvikelser från bestämmelserna i 8, 9 och 11 §§ i lagen. I 8 § sägs att rekryteringsbidrag får lämnas för studier som omfattar minst 20 % av heltid samt att studierna skall pågå under en sammanhängande

period av minst tre veckor. Möjlighet att bevilja rekryteringsbidrag för studier på heltid eller 20, 50 eller 75 % av heltid anges i 9 §. Rekryteringsbidragets belopp, vid studier på heltid respektive 20, 50 eller 75 % av heltid, anges i 11 § för varje vecka som en procentandel av prisbasbeloppet, dels motsvarande det generella totalbeloppet i studiemedelssystemet, dels motsvarande studiemedel med förhöjt belopp vid studier av samma omfattning.

De avvikelser från bestämmelserna i 8, 9 och 11 §§ som regeringen aviserar i propositionen gäller att rekryteringsbidrag inom den särskilda satsningen skall avse studier på halvtid (50 % av heltid), och att rekryteringsbidrag med förhöjt belopp inte skall förekomma inom den särskilda satsningen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Regeringens lagförslag återges i *bilaga 2* till detta betänkande.

Motion

Kristdemokraterna föreslår i motion 2003/04:Ub5 yrkande 6 att riksdagen skall anta regeringens förslag till ändringar av 2, 3, 15, 17 och 22 §§, men avslå förslaget om en ny 21 a §. Vidare föreslår Kristdemokraterna att 5 § skall ändras så att den övre åldersgränsen för rekryteringsbidrag generellt blir 55 år i stället för nuvarande 50 år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande och avslår Kristdemokraternas förslag.

Utskottet har från Utbildningsdepartementet inhämtat att regeringen inte har för avsikt att göra undantag från bestämmelsen i 8 § att studierna skall pågå under en sammanhängande period av minst tre veckor.

Omfördelning mellan kommunerna inom ramen för den särskilda satsningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör inte uttala sig om i vilken omfattning som resursramarna för kommuner och landsting skall få omfördelas, utan avslå Kristdemokraternas motionsyrkande om detta.

Jämför *reservation 8 (kd)*.

Gällande bestämmelser

Enligt 26 § förordningen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande (2002:744) skall Centrala studiestödsnämnden (CSN) för varje kommun fastställa en årlig andel av anvisade medel för rekryteringsbidraget och underätta varje kommun om vilken andel som har fastställts för kommunen. Om en kommun bedömer att personer inte kan rekryteras i den utsträckning som

tilldelad andel av medlen medger, får CSN efter förfrågan till kommunen omfördela medel till andra kommuner, dock högst 20 % av den förstnämnda kommunens tilldelade andel.

Motion

Kristdemokraterna föreslår i motion 2003/04:Ub5 att begränsningen i möjligheten att omfördela skall tas bort (yrkande 6). Enligt motionärerna måste det vara behoven som styr fördelningen. Det kan vara så att en kommun drabbas av oväntad arbetslöshet och att det blir nödvändigt med utbildningssatsningar som överstiger den kommunala ramen plus 20 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet om tillkännagivande.

Att resursramen för en kommun skall kunna omprövas nämndes i proposition 2001/02:161, där införandet av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande föreslogs. Hur stora omfördelningar som skulle kunna göras berördes inte. Den saken togs inte heller upp i utbildningsutskottets betänkande med anledning av den propositionen (bet. 2001/02:UbU15).

Lagen ger redan i dag utrymme för regeringen att bestämma bl.a. om hur resursramar skall fastställas och eventuellt omfördelas. Regeringen har inte berört frågan om omfördelning i den proposition som nu behandlas. Enligt utskottets uppfattning är detta inte en sak som bör regleras närmare av riksdagen. Utskottet utgår från att regeringen överväger om det behövs ändringar i den nuvarande 26 § förordningen om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande och i så fall gör dessa ändringar.

Generella förbättringar i studiestödssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå Folkpartiets förslag om generella förbättringar i studiestödssystemet i stället för rekryteringsbidrag.

Jämför *reservationerna 9 (m) – motiveringen* och *10 (fp)*.

Motion

Folkpartiet anser enligt motion 2003/04:Ub6 att dagens rekryteringsbidrag bör avskaffas till förmån för generella förbättringar i studiestödssystemet (yrkande 2).

Enligt partiet bör totalbeloppet i studiemedlen för alla studerande höjas med 2 000 kr per år, med inriktning att beloppet skall skrivas upp ytterligare så snart som möjligt. Dessutom skall liksom hittills uppräknings ske i förhållande till prisbasbeloppet. Vidare skall de studenter som tar ut sin examen få en examensbonus i form av nedskrivning av studieskulden. På sikt skall inkomstprövningen avskaffas genom att fribeloppsgränsen tas bort. Möjlighet-

erna till dispens från regeln att studiemedel för eftergymnasiala studier bara kan lämnas för tolv terminer skall bli mycket mer generösa än i dag. En försöksverksamhet med treterminssystem skall införas, så att studenter kan välja att förkorta sin sommarledighet och få studiemedel för studier under tre terminer. Personer med studielån skall kunna vänta i två år efter studiernas avslutande med att börja återbetalningen. Ett barntillägg bör införas som är högre än det förslag som regeringen omtalar i vårpropositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandet.

När det gäller totalbeloppet och inkomstprövningen hänvisar utskottet till sitt senaste av riksdagen godkända betänkande om utgiftsområde 15 Studiestöd (bet. 2003/04:UbU2, rskr. 94). Tolvterminersregeln och förslaget om examensbonus har nyligen behandlats i utskottets av riksdagen godkända betänkande 2003/04:UbU5. Regeringen har i vårpropositionen aviserat ett barntillägg i studiemedelssystemet fr.o.m. 2006. Den närmare innebörden av detta kommer enligt vad utskottet inhämtat att redovisas i en kommande proposition. Innan det har skett är det inte rimligt att riksdagen uttalar sig om barntilläggets storlek.

I dag skall återbetalningen av studiemedel påbörjas vid ingången av ett kalenderår när det har gått minst sex månader sedan låntagaren senast fick studielån. Den nu gällande fristen på sex månader infördes den 1 januari 1989 efter förslag i proposition 1987/88:116 (bet. SfU26, rskr. 328). Innan dess var fristen två år. Motiveringen för förslaget att förkorta fristen till sex månader var att man ville flytta subventioneringen i studiemedelssystemet från återbetalningen till tilldelningen, och den långa fristen innan återbetalningen behövde påbörjas utgjorde en betydande subvention.

Reglerna för studiemedelssystemet innebär inget hinder för studier under tre terminer av ett kalenderår, om högskolorna skulle anordna utbildningen på det sättet. Det finns inte heller någon nationell bestämmelse som hindrar lärosäten från att tillämpa ett treterminssystem. Motioner om treterminssystem har behandlats av riksdagen många gånger under senare år, senast i mars detta år (bet. 2003/04:UbU3 s. 39). Motionerna har avslagits.

Reservationer

Utskottets förslag till beslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i reservationen.

1. Avslag på propositionen (punkt 1) – m, fp

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m), Ana Maria Narti (fp) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2003/04:138. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2003/04:Ub3,

2003/04:Ub4 och

2003/04:Ub6 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt vår mening borde rekryteringsbidrag till vuxenstuderande aldrig ha införts. Ett system för finansiering av studier för vuxna med behov av grundläggande utbildning måste vara enkelt, hållbart och uppfattas som rättvist. Det måste dessutom vara något så när likvärdigt i konstruktionen med motsvarande system för andra och högre studier.

Rekryteringsbidraget som finns i dag innebär en orättvisa mot dem som väljer att börja studier före 25 års ålder. Den vidgade användning av rekryteringsbidrag som regeringen nu föreslår förstärker orättvisan i systemet. Regeringens förslag kan också komma att leda till att en kommun tvingas att neka arbetslösa personer som saknar grundskoleutbildning rekryteringsbidrag, medan den ger sådant till mer välutbildad anställd personal.

Riksdagen bör därför avslå propositionen.

2. Avslag på propositionen (punkt 1) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2003/04:138. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2003/04:Ub3,

2003/04:Ub4 och

2003/04:Ub6 yrkande 1.

Ställningstagande

Rekryteringsbidraget fyller en viktig funktion för att höja utbildningsnivån för de personer som i dag har lägst utbildning, dvs. inte ens har grundskole- eller gymnasiekompetens. Så sent som hösten 2003 gjorde regeringen en besparing på 700 miljoner kronor på rekryteringsbidraget, vilket ledde till att färre personer kunde utbilda sig. Att regeringen nu vill öka anslaget är förvånande och känns mer som ett sätt att hyfsa arbetslöshetsstatistiken.

Regeringens förslag nu innebär att rekryteringsbidraget även skall kunna användas för grundläggande högskoleutbildning. Personer som har haft studiestöd inom de fem senaste åren skall också kunna omfattas av satsningen. Detta går stick i stäv mot de intentioner som regeringen själv redovisade när rekryteringsbidraget från början infördes. Centerpartiet anser att för högskolestudier bör det ordinarie studiemedelssystemet gälla.

Riksdagen bör enligt min mening avslå propositionen om en tillfälligt vidgad användning av rekryteringsbidrag.

3. Målgrupp för den särskilda satsningen (punkt 2) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2003/04:Ub5 yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringens förslag om en vidgad användning av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande har ambitionen att skapa möjligheter till utbildning för anställda inom verksamheter som till betydande del är finansierade av kommuner och landsting. Denna ambition är lovvärd. Jag anser dock att det vidgade rekryteringsbidraget skall riktas till vård- och omsorgspersonal, eftersom låga löner, brist på kompetensutveckling och dåliga utvecklingsmöjligheter gör det svårt att locka unga människor till vårdyrket.

4. Nivån på studier inom den särskilda satsningen (punkt 3) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2003/04:Ub5 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt regeringens förslag skall 3 000 platser inom den särskilda satsningen avse högskolestudier som skall få finansieras med rekryteringsbidrag. Det blir i så fall första gången som staten helt bekostar högskoleutbildning åt kommuner och landsting. Jag föreslår i stället att satsningen inriktas på ett bidrag till kompetenshöjande studier för vård- och omsorgspersonal på grundskole- och gymnasienivå samt eftergymnasiala utbildningar. Som exempel kan nämnas kommunal påbyggnadsutbildning inom ambulanssjukvård, och utbildningar mot demensvård, psykiatrisk vård och geriatrisk omvårdnad inom kvalificerad yrkesutbildning (KY). Basår vid högskola bör även komma i fråga, om det syftar till vårdutbildning i högskolan.

5. Studietakt inom den särskilda satsningen (punkt 4) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2003/04:Ub5 yrkande 3.

Ställningstagande

Människor är inte maskiner. Det går inte att kräva att alla skall studera på halvtid. Det enda rimliga är att satsningen ger möjlighet till samma studietakt som det vanliga rekryteringsbidraget, dvs. heltid eller 20, 50 eller 75 % av heltid, detta för att ge mottagarna rejäla möjligheter att utifrån sin egen livssituation, behov och kapacitet bestämma omfattningen av studierna.

6. Åldersgräns för rekryteringsbidrag (punkt 5) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2003/04:Ub5 yrkande 4.

Ställningstagande

Med hänsyn till att vi skall ”lära hela livet” bör rekryteringsbidrag för alla mottagare – inom och utanför den särskilda satsningen – ges t.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 55 år.

7. Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande (punkt 6) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande med två ändringar, nämligen dels att förslaget om den nya 21 a § avslås, dels att 5 § får den lydelse som återges som Reservantens förslag i bilaga 3 till detta betänkande. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub5 yrkande 6 och bifaller delvis proposition 2003/04: 138.

8. Omfördelning mellan kommunerna inom ramen för den särskilda satsningen (punkt 7) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub5 yrkande 5.

Ställningstagande

I de fall en kommun överskrider sin resursram för rekryteringsbidrag kan medel omfördelas, dock maximalt motsvarande 20 % av den tilldelade ramen. Det måste vara behoven som styr fördelningen. En kommun kan t.ex. drabbas av oväntad arbetslöshet. Det kan skapa situationer där det är nödvändigt att göra utbildningssatsningar som överstiger den kommunala ramen plus 20 %. Möjlighet måste finnas att göra större omfördelningar.

9. Generella förbättringar i studiestödssystemet (punkt 8, motiveringen) – m

av Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen skall avslå motionsyrkandet. Det tillgodoser inte det behov av förändring av studiemedelssystemet som finns. Sverige behöver ett långsiktigt, hållbart och överblickbart studiefinansieringssystem.

Ett heltäckande studiefinansieringssystem bör tillgodose följande avgörande principer:

- Systemet skall vara ekonomiskt hållbart och överblickbart både för den enskilda studenten och för samhället.

- Högre utbildning skall löna sig även ekonomiskt. Studenterna skall ges möjlighet att arbeta utan att få minskade studiemedel, så att de kan minska sin skuldsättning. Fribeloppet bör helt tas bort.
- Systemet skall bidra till minskad social snedrekrytering. Många vågar av olika skäl inte ta steget in i den akademiska världen. Det avgörande är att högre studier skall löna sig. Studier utomlands skall inte missgynnas.
- Skulderna skall betalas tillbaka.
- Systemet skall skilja mellan sådan finansiering som är relaterad till studierna och sådan som inte kan direkt hänföras till detta område, t.ex. bostad under studietiden. För sådana kostnader måste särskilda låneformer skapas.
- Alla studenter skall ha rätt till såväl privatekonomisk rådgivning som information om vilken kvalitet olika utbildningar har innan de fattar ett av de viktigaste investeringsbesluten i sina liv.
- Ett större mått av flexibilitet måste tillåtas, så att även längre studier kan finansieras via studiemedel och de som så vill kan erbjudas studiemedel i mer än tio månader per år.
- CSN måste konkurrensutsättas genom att man skapar möjlighet för de studenter som vill att få sina studielån via sin bank eller annat låneinstitut.

10. Generella förbättringar i studiestödssystemet (punkt 8) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub6 yrkande 2.

Ställningstagande

Den selektiva studiestödspolitik som regeringen förespråkar, och som rekryteringsbidraget och den nu aktuella vidgade användningen av detta är två uttryck för, skapar förhållanden som upplevs som orättvisa av många studerande. Rekryteringsbidraget är orättvist mot dem som väljer att studera före 25 års ålder och mot dem som ännu inte har kommit in på arbetsmarknaden. Det bör därför avskaffas.

I stället bör ett antal förbättringar göras i det generella studiestödssystemet. En successiv höjning av det totala studiemedelsbeloppet för alla studerande bör inledas genom att detta totalbelopp höjs med 2 000 kr per studerande och år, med inriktningen att beloppet skall skrivas upp ytterligare så snart som möjligt. Som vanligt skall dessutom uppräknings ske i förhållande till prisbasbeloppet. De studenter som tar ut sin examen skall få en examensbonus. Därmed får de ett ekonomiskt incitament att slutföra studierna till examen. På sikt

skall inkomstprövningen tas bort helt och hållet, så att arbete vid sidan av studierna inte bestraffas. Möjligheterna till dispens från regeln att man bara kan få studiemedel under 12 terminer måste blir mycket mer generösa än i dag. En försöksverksamhet bör inledas som innebär att studenter kan välja att förkorta sommarledigheten och få studiemedel för studier under tre terminer på ett år. Personer med studielån skall kunna vänta i två år efter studiernas avslutande innan de börjar betala tillbaka på lånet. Studenter med barn har en utsatt situation och bör få ett barntillägg som är högre än det förslag som regeringen omtalar i årets ekonomiska vårproposition.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttrande.

Kompetenskonto – den försvunna reformen – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibri-sagic (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern har tillsammans föreslagit ett system för individuella kompetenskonton. Detta skulle undan-röja behovet av brandkårsutryckningar för att genom extraordinära åtgärder erbjuda prioriterade grupper möjlighet till utbildning och kompetensutveckl-ing. Hela utbildningssektorn skulle må väl av mer långsiktighet och mindre ryckighet.

Efter att frågan om kompetenskonto diskuterats under lång tid lade en stat-lig utredning fram sitt förslag år 2000. I april 2002 kom till sist en proposition från regeringen som var en halvmesyr. Den innehöll inga lagförslag utan endast knapphändiga riktlinjer. Ett komplett förslag aviserades till hösten 2002 för att systemet skulle kunna träda i kraft den 1 juli 2003. Någon sådan proposition har fortfarande – i maj 2004 – inte lagts fram. Inte nog med att denna viktiga reform för svensk arbetsmarknad och för svenska arbetstagare hela tiden skjuts upp, regeringen visar också bristande respekt mot ett av riksdagen fattat beslut.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2003/04:138 Tillfälligt vidgad användning av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande föreslår regeringen att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag.

Lagförslaget finns som *bilaga 2* i detta betänkande

Följdmotioner

2003/04:Ub3 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

Riksdagen beslutar att avslå proposition 2003/04:138 i enlighet med vad som anförs i motionen.

2003/04:Ub4 av Sofia Larsen m.fl. (c):

Riksdagen avslår regeringens förslag om en tillfälligt vidgad användning av rekryteringsbidraget.

2003/04:Ub5 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det vidgade rekryteringsbidraget skall riktas till vård- och omsorgspersonal.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det vidgade rekryteringsbidraget skall användas till utbildning på grundskole- och gymnasienivå, gymnasiala påbyggnads- och fördjupningskurser och högskolans basår.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att studietakten för det vidgade rekryteringsbidraget skall kunna vara 20, 50 eller 75 %.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åldersgränsen för rekryteringsbidrag till vuxenstuderande generellt skall vara 55 år.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att begränsningen för CSN att omfördela maximalt 20 % av rekryteringsbidraget mellan kommuner skall slopas.
6. Riksdagen beslutar om ändring av lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande i enlighet med vad som i motionens anförs.

2003/04:U6 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition om tillfälligt vidgad användning av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dagens rekryteringsbidrag avskaffas till förmån för generella förbättringar i studiestödssystemet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

dels att 2, 3, 5, 15, 17 och 22 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 21 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Kommunerna skall, inom ramen för sin uppsökande verksamhet, medverka genom att rekrytera personer till studier.

Kommunerna skall anta riktlinjer för rekryteringsarbetet. Kommunerna skall verka för att riktlinjerna utformas efter samråd med lokala företrädare för berörda myndigheter, arbetstagarorganisationer och organisationer som företräder funktionshindrade.

Kommunerna och landstingen får under tiden den 1 juli 2004 – den 31 december 2005 rekrytera personer till studier utan att bestämmelserna i första och andra stycket behöver tillämpas. Rekryteringen får dock inte avse studier efter den 31 december 2005.

3 §

Rekryteringsbidrag får lämnas till den som har kort tidigare utbildning och som

1. är eller riskerar att bli arbetslös, eller
2. på grund av funktionshinder behöver extra tid för att uppnå studiemålen.

Även om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda får rekryteringsbidrag för tiden den 1 juli 2004 – den 31 december 2005 lämnas till den som är anställd inom verksamhet som helt eller till betydande del är finansierad av kommuner eller landsting. Regeringen får meddela Prop. 2003/04:138 föreskrifter om förutsättningarna för rekryteringsbidrag som kan lämnas under denna tid.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Rekryteringsbidrag får lämnas från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år och till och med det kalenderår då den studerande fyller 50 år.

Rekryteringsbidrag får lämnas till och med det kalenderår då den studerande fyller 55 år, om den studerande har ansökt om rekryteringsbidrag med stöd av 3 § andra stycket.

15 §

En ansökan om rekryteringsbidrag skall ges in till den sökandes hemkommun inom den tid som kommunen bestämmer.

Kommunen skall pröva om sökanden uppfyller de krav som anges i 3 §. Kommunen skall därefter överlämna ansökningen tillsammans med sitt ställningstagande till Centrala studiestödsnämnden.

Kommunen skall pröva om sökanden uppfyller de förutsättningar som anges i 3 §. Kommunen skall därefter överlämna ansökningen tillsammans med sitt ställningstagande till Centrala studiestödsnämnden.

För den som med stöd av 3 § Andra stycket ansöker om rekryteringsbidrag gäller inte bestämmelserna i första och andra stycket. I stället skall kommunen eller landstinget pröva om sökanden uppfyller de förutsättningar som regeringen meddelat föreskrifter om. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur ansökningsförfarandet för dessa sökande skall gå till.

17 §

Centrala studiestödsnämnden beslutar om rekryteringsbidrag enligt denna lag.

Rekryteringsbidrag får lämnas endast om

1. kommunen vid sin prövning enligt 15 § har funnit att sökanden uppfyller förutsättningarna för rekryteringsbidrag i 3 §, och
2. förutsättningarna för rekryteringsbidrag i övrigt är uppfyllda.

Om kommunen vid sin prövning har funnit att förutsättningarna enligt 3 § inte är uppfyllda, får bidrag inte lämnas.

Rekryteringsbidrag får lämnas endast om

1. kommunen *eller landstinget* vid sin prövning enligt 15 § har funnit att sökanden uppfyller förutsättningarna för rekryteringsbidrag i 3 §, och
2. förutsättningarna för rekryteringsbidrag i övrigt är uppfyllda.

Om kommunen *eller landstinget* vid sin prövning har funnit att förutsättningarna enligt 3 § inte är uppfyllda, får bidrag inte lämnas.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 a §

Regeringen får meddela föreskrifter som innebär avvikelser från bestämmelserna i 8, 9 och 11 §§. Föreskrifterna får enbart avse rekryteringsbidrag som lämnas med stöd av 3 § andra stycket och studier som genomförs med sådant bidrag.

22 §

Centrala studiestödsnämndens beslut i ärenden om rekryteringsbidrag får överklagas hos Överklagandenämnden för studiestöd. Har kommunen vid sin prövning enligt 15 § funnit att förutsättningarna för rekryteringsbidrag inte är uppfyllda, får Centrala studiestödsnämndens beslut att avslå en ansökan inte överklagas. Överklagandenämndens beslut med anledning av ett överklagande dit får inte överklagas.

I fråga om överklagande av Kommunens ställningstagande enligt 15 § gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Centrala studiestödsnämndens beslut i ärenden om rekryteringsbidrag får överklagas hos Överklagandenämnden för studiestöd. Har kommunen *eller landstinget* vid sin prövning enligt 15 § funnit att förutsättningarna för rekryteringsbidrag inte är uppfyllda, får Centrala studiestödsnämndens beslut att avslå en ansökan inte överklagas. Överklagandenämndens beslut med anledning av ett överklagande dit får inte överklagas.

I fråga om överklagande av kommunens *eller landstingets* ställningstagande enligt 15 § gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

BILAGA 3

Reservantens lagförslag

Av reservanten (kd) föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

*Regeringens förslag**Reservantens förslag*

5 §

Rekryteringsbidrag får lämnas från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år och till och med det kalenderår då den studerande fyller 50 år.

Rekryteringsbidrag får lämnas till och med det kalenderår då den studerande fyller 55 år, om den studerande har ansökt om rekryteringsbidrag med stöd av 3 § andra stycket.

Rekryteringsbidrag får lämnas från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år och till och med det kalenderår då den studerande fyller 55 år.